



Ku suka eUnion Buildings

Pheji 3



Kungu rintshwa ra nhluvuko

Pheji 12



Rixaka leri nga ri ki na HIV ri nga va kona

Pheji 13

Murimi wa xisati u tshovela ku humelela



Thandeka Moseki wa le Stella eN'walungu-Vupeladyambu u le ku humeleleni eka xiyenge xa vurimi.

Albert Pule

Nhlayo leyi ya ka yi engeteleka ya vamanana va Afrika-Dzonga yi pfuneta kulwa na vusweti na ku tumbuluxa mintirho hi ku nghenelela eka vurimi.

Eka malembe lawa ya hundzeke, mfumo hi ku tirhisana ni Ndzawulo ya Vurimi, Swihlahla na Tinhlampfi (DAFF) yi tumbuluxe tiphurogireme leti xikongomelo xa tona ku nga ku nyika matimba eka vamanana lava rimaka. Yin'wana ya tona i Sagwati ra Manana wa Mabindzu leri a ri tiveka tanihi Sagwati ra Manana wa Vurimi.

Maswagwati lawa ya khensa mapfhumba na ku hoxa xandla ka vamanana, vanhwana na vamanana lava tsoniweke eka timhaka ta nhlayiseko wa swakudya, ku tumbuluxa mintirho, ku kula ka ikhonomi na ku hunguta vusweti eka sekithara. Hi mpfhuka ya sungurile hi 1999, phurogireme yi vone ku nghenelela ka vamanana va vurimi lava tlulaka 2 000 lava nghenelelaka eka masagwati. Vuk'uzenzele yi tihlanganise na wun'wana wa vamanana loyi a nga le ku tlakukeni eka sekithara ya vurimi naswona i muhluri eka Sagwati ra Manana wa Mabindzu.

Thandeka Moseki wa le Stella eN'walungu-Vupeladyambu u hi byela hi riendzo ra yena ku fika sweswi, a ri va nga leri oloveke kambe ntokoto lowu a wu kumeke eka malembe lawa ya hundzeke u na ku tshembha leswaku swilo swi ta ya swi antswa.

Moseki hi yena a nga thyiwa leswaku i Mutumbuluxi wa Swirimiwa swo Dyiwa wo Antswa eka Masagwati ya Manana wa Mabindzu eka xifundzhankulu.

Xiyenge lexi i xa lava va ha sungulaka lava kombisaka tindlela to antswa na ku tirhisa tindlela ta vutshila ku antswa ku tumbuluxa swakudya, ku tumbuluxa mintirho na nhluvuko wa ikhonomi. Moseki u kumile R75 000 eka xidlodlo xexo, thirofi na xitifikhethi xo tekeriwa enhlokweni.

Loko a tekile swidlodlo swa le henhla eN'walungu-Vupeladyambu u yi le emahlweni

ku ya phikizana eka masagwati ya tiko eka xiyenge lexi fanaka laha a nga kuma R150 000, xitifikhethi na thirofi. U winile na switirhisiwa leswi ringanaka R500 000.

Moseki u sungurile ku rima hi 2011 loko a xavile Purasi ra Grootverdriet 310 (Dirkiesrus) ehandle ka Stella. U endla vurimi lebyi hlanganeke, laha a kurisaka swifuwo leswikulu na leswintsongo na ku byala matsavu lawa ya katsaka xipinichi, matamatisi, phepha ra rihlaza, mazambhala, tikhavichi na malamula.

Moseki a nga tshembhi leswaku a nga fika laha a nga kona eka swa vurimi swa yena ngopfungopfu hikuva u endlile swihoxo swo tala emasunguleni.

"Ndzi endlile swihoxo swo tala, hi ku ka ndzi nga tiva nkarhi na ku ndzi nga byala yini na ku hlanganisa mirhi leyi nga ri ki yona, kambe sweswi ndza xi tiva lexi ndzi xi endlaka," u

vurile leswi a ri karhi a n'wayitela.

U xavisela mavhengele ya kwala kusuhi swibyariwa, emudendeni, eswikolweni na ku nyikela hi swin'wana eka khirexe ya kwala kusuhi. Moseki u thorele vanhu va ntsevu eka tihekithara ta 36 ta purasi. Purasi i kaya ra 52 wa tinyimpfu, 18 wa swinyimpfana na 25 wa tihomu naswona u borhe mati yo cheleta na yo nwa ya swifuwo.

Hambileswi a tirhaka a ri karhi a tlakuka, Moseki u hlamusela hi laha swi nga n'wi tike-la ha kona ku fikelela mpfuno wa timali, ku fikelela vaxavi na ku tekeriwa ehansi hi varimi van'wana. Leswi hi swin'wana swirhalanganyi leswi vamanana va hlanganaka na swona.

"Leswi swi tisa ntlhonthlo eka mina ku ndzi hlohlotela naswona ndzi ta ringeta hi tindlela hinkwato ku tirha hi matimba na vona leswaku ndza humelela. Mintlhotlho ya ndzi aka na ku ndzi endla munhu wo antswa naswona ndzi enhleketa ku ri swa antswa ndzi hlangana na yona sweswi loko ndza ha ri mantshwani eka xiyenge lexi."

U ri u ta tirhisa R500 000 ku tisa ku antswa eka purasi.

"Mali leyi sukaka eka ndzawulo yi endleriwe ku pfuna ku antswa switirhisiwa naswona hi leswi ndzi nga ta yi tirhisa swona."

KU ANTSWISA VUTIVI

Hi mpfhuka a winile sagwati, Moseki u le ku tirheni swinene eka ku antswisa vutivi bya yena. U nghenelerile khoso leyi tirhanaka na ku kurisa tihuku ta maboboyila na ku sweswi wa ha ku nghenelela eka khoso leyi hakeleriweke hi ndzawulo ya ku xavisa.

"Tikhoso leti ti ndzi pfunile swinene hikuva ndzi lava ku nghenelela eka bindzu ro xavisa tihuku. Tihelo ra mamaketelo eka khoso leyi ndzi nga le ku yi ngheneleleni ri ndzi pfunile swinene naswona ndzi dyondza eka yona."

KU HUMELELA

U vurile leswaku xin'wana xa swikhedzakhedzana swa ku a humelela i ku tirha hi matimba, ku tinyiketela na ku pfuniwa hi varimi lava nga vamakhelwani.

"Va ndzi pfunile swinene, ndzi na tinomboro ta vona ta riqingho naswona va ri ndzi nga va bela riqingho nkarhi wihi kumbe wihi loko ndzi lava ku pfuniwa."

Ku pfuna, va na kona. U tsundzuka loko makhelwana wa yena a n'wi pfuna ku langha mirhi leyinene ya mazambhala. U ri varimi va fanele ku tshika ku tshembhela ngopfu eka mfumo kambe va fanele va tiyimela va endla swilo hi vona voxo.

"Hi nge yimile mfumo ku hi endlela swilo, hi fanele na hina hi endla leswi hi faneleke ku swi endla naswona hi swi tiva leswaku mfumo a wu hi koloti nchumu."

Moseki u ri eka malembe ya ntlhanu lawa ya taka, u lava ku rhumela eka makete ya misava hinkwayo, i norho lowu a lavaka ku tirha hi matimba ku vona ku ri wa humelela.

"A hi landzeleleni minkondzo ya varhangeri va hina lava nga lwela ntshuxeko. I nkarhi wa hina wa ku lwela ikhonomi ya hina na ku tumbuluxa mintirho," u hlamuserile.

Varimi lava nga tiyimisele ku fana na Moseki va nga pfuna Afrika-Dzonga ku lwisana na mintlhotlho ya vusweti na ku phamela rixaka.

na ku letela van'wana.

A hi khale ngopfu Afrika-Dzonga ri rhu-rherile Nhlengenetano ya Nhlango wa Matiko ya Afrika (AU) ya vu 25 laha Vaholoby-ye AU lava nga ni Vutihlamuleri eka Rimbewu na Timhaka ta Vamanana va nga khoma Phanele ya Xiyimo xa le Henhla ya AU ya Vumbirhi eka ku Ringana ka Rimbe-wu na ku Nyika Matimba eka Vamanana.

Mimbuyelo ya tinhlengenetano, leyi nga khomiwa ehansi ka nhlokomhaka "Endla swi Humelela hi Nkatso wa swa Timali eka Vamanana eka Sekithara ya Mabindzu ya Vurimi", laha ku nga xiboho na ku rhamba ku ta gingirika eka ku nghenelerisa ka vamanana eka mabindzu ya vurimi.

Tinhlengenetano ti komberiwele, exikarhi ka swin'wana, ku tirhisiwa eka timfanelo ta vamanana, ku fikelerisa, ku lawula, vun'winyi na ku vuyeriwa eka switirhisiwa swa timali, leswi katsaka mfikelelo eka phurosese ya ku xava tinhundzu ta vaaki eka dyondzo, vuxokoxoko na nhluvukiso wa vuswikoti, ku ndlandlamuxa tithe-kinoloji tintshwa na maendlelo, ku tumbuluxa ku nyikiwa ka matimba eka ikhonomi ya vamanana eka mabindzu ya vurimi.

Wathinta abafazi, wathinta imbokodo

Maselaelo Seshotli

Afrika-Dzonga, n'hweti ya Mhawuri a yi fani na tin'hweti tin'wana.

I N'hweti ya Vamanana laha hi ti 9 Mhawuri hi tlangelaka Siku ra Vamana, laha ku nga siku ra ku wisa. Lembe leri hi sungula ku lulamisela anivhesari ya vu 60 ya ku Macha ka Vamanana.

Hi ti 9 Mhawuri 1956, 20 000 wa vamanana lava nga chaviki nchumu va machile ku ya eUnion Buildings ePitori ku lwela ntshuxeko na ku rhumela swikombelo eka milawu ya tiko ya mapasi. Milawu leyi a yi lava vanhu vantima ku rhwala phasiphoto ta laha tikweni, leti tivekaka tani hi pasi.

Dokhumete leyi ya pasi a yi tirhisiwa ku fambisa ku hambanisiwa ka vaaki na ku lawula matshamelo ya le madorobeni hi nkarhi wa xihlawuhlawu.

Machi lowu a wu lulamisiwile hi Nhlango wa Vamanana wa Afrika-Dzonga (Fedsaw) lowu a wu rhangeriwile hi vamanana wa mune: Lilian Ngoyi, Helen Joseph, Rahima Moosa na Sophia Williams De Bruyn.

Khombo leri vamanana lava nga chaviki nchumu va nga tihoxa ka rona ku tisile ku ncica na ku humelela eka vamanana namutlha. Namutlha, Vumbiwa ri vona vamanana va ringana hi xiyimo tanihi vaaki, va ri na timfanelo leti ringanaka na vutihlamuleri. Mfumo wa Afrika-Dzonga wu humelerisile ku nyika vamanana matimba eka tipolitiki, vaakitiko na le xiyenge xa tidyondzo.

Tani hi tiko a hi nga tlangeli ntsema matimu, tinghwazi ta vamanana eAfrika-Dzonga kambe vamanana va rixakka leri lava nga huma ku ya pfula minyangwa eka vamanana va mundzuku ku ya emahlweni na ku lwela ku nyikiwa matimbat, ku tshuxeka

NSIRHELELO NA VUHLAYISEKI

Operation Fiela yi hoxa xandla eka ku rhula na ntshamiseko

Bathandwa Mbola



Operation Fiela yi le ku fambeni kahle eka ku tisa ku rhula na ntshamiseko laha tikweni, laha yi tlhelaka yi tiyisisa leswaku munhu un'wana na un'wana loyi a tshamaka eAfrika-Dzonga wa ngenenelela hi laha a lavaka ha kona eka ikhonomi na misingiriko ya vaaki,

Endzhaku ka humelela ka madzolongi hi Dzivamisoko, swin'wana swa swivangelo le-swi kumekeke a ku ri ku pfumaleka ka vukona bya maphorisa na mavonelo ya ku pfumaleka ka ntshamiseko. Operation Fiela yi simekiwile hi Dzivamisoko laha yi nga endla leswaku 3 914 wa vanhu va khomiwa emaheleni ya Kho-tavuxika.

Leswi swi katsa 1 650 wa vahlapfa lava nga khomiwa hikwalaho ka ku pfumaleka ka mapapila na ku katsa 2 264 wa vaaki va Afrika-Dzonga lava nga khomeriwa milandzu yo hambana hambana.

Milandzu yi katsa ku tlhakisiwa ka vanhu, ku kumeka va ri na swibuluki, ku kumeka va ri na swidzidziharisi, ku dlaya, vukhamba, na ku pfinya ku katsa na ku kumeka u ri ni xibalesa lexi nga ri ki enawini, ku tshova tindlu na vukhamba.

Loko a ri karhi a hlamusela vahangalasi va mahungu hi misingiriko eka nkarhinyana lowu hundzeke, Holoby eka Hofisi ya Phuresidente loyi a nga ni vutihlamuleri bya Ndzawulo yo Pulana no Hlela Matirhelo, Jeff Radebe, loyi hala tlhelo a nga mutshamaxi-tulu ya Komiti ya Nhlanguano ya Vaholoby eka Vahlapfa, u vurile leswaku wa tshemba leswaku mfumo wu humelerile eka ku tisa ntshamiseko eka vaaki lava hlanguaneke na madzolongi ya Dzivamisoko.

NAWU NA NTSHAMISEKO

“Hi Operation Fiela hi teka vaakitiko va hina leswaku vanhu va hina va tshama hi ku rhula.



Operation Fiela yi pfuna ku endla Afrika-Dzonga ri va ndzhawu yo sirheleleka hi ku tumbuluxa nawu na ntshamiseko laha tikweni.

Hi tumbuluxa nawu na ntshamiseko.

“Hi lava ku tumbuluxa tindzhawu leti tshamekaka eka vanhu hinkwavo lava tshamaka eAfrika-Dzonga leswaku wa ngenenelela va tshunxekile eka ikhonomi na misingiriko ya vaaki,” ku vula Holoby eka Radebe, loyi a heleketelele hi swirho swa vaholoby eka IMC,

Leswi swi katseke Holoby eka Maphorisa Nkosinathi Nhleko, Holoby eka Nhluvukiso wa Vanhu Bathabile Dlamini, Holoby eka Rihanyo Aaron Motsoaledi na Holoby eka Mfumontirhisano na Timhaka ta Xikaya Pravin Gordhan.

Misingiriko, leyi rhangeriweke hi Vukorhokeri bya Maphorisa ya Afrika-Dzonga na ku sekeriwa hi tindzawulo ta swifundzhankulu na tindzawulo ta masipala ta swipititiko na swirho swa tindzawulo swa IMC to fana na Ndzawulo ya Vusirheleri ya Afrika-Dzonga na Timhaka ta Xikaya, ti vonile misecho na mbalango eka tindzhawu to hlanya nyana laha tikweni to fana na Mayfair, Alexandra, Hillbrow na Sunnyside, exikarhi ka tin'wana.

Loko a hlamusela hi ntirho wa misingiriko, Holoby eka Radebe u ri tshintshara ta misingiriko ti tumbuluxiwele na ku engetela vatirhi va vahla-

yisi va nawu naswona switirhisiwa swi yisiwile ku tirha vusiku na nhlikanihi.

“Vukorhokeri bya vunhlori byi komberiwele ku lavisisa miako na tindzhawu leti tivekaka no va ti tekiwile hi vugevenga.”

Sisiteme ya vufambisi bya makhombo ya muganga yi vekiwele na na senthara ya tiqingho yo tirha 24 wa tiawara.

Eka mhaka ya ku ngenelerisa hi vuntshwa eka vahlapfa lava nga susiwa hi nkarhi wa minhlasele, IMC yi vurile leswaku phurosese leyi se yi le ka xiyimo xa kahle.

YIMA U AKA

Operation Sukuma Sakhe yi ngenelerile ku ya emahlweni no ngenelerisa nakambe vahlapfa lava nga vuyela eka tindzhawu ta vona.

Operation Sukuma Sakhe – i xivulwana xa Xizulu lexi vulaka leswaku yima u aka – lexi hlohlolaka ku hlanganisa vaaki exikarhi ka mfumo na vaakitiko. Yi simekiwile ro sungula eKwazulu-Natal.

Eka timhaka ta vahlapfa lava nga hlongoriwa eka tindzhawu ta vona, Holoby eka Radebe u vurile leswaku 5 645 wa vahlapfa va tinyiketile ku tlhe-

lerisiwa emakaya ya vona.

Leswi swi katsa 3 000 va le Malawi, 682 va le Mozambiki, na 1 240 va le Zimbabwe na 17 va le Tanzania. Minhlanguano yo hlanya ya vaaki yi hehle Operation Fiela leswaku yi kongomisiwe eka vahlapfa na ku va yi kunguhatiwe kahle.

Hambiswiritano, Holoby eka Nhleko u tshikelele leswaku misingiriko leyi a yi kongomanga vaaki lava landzelelaka nawu kumbe vahlapfa lava landzelelaka nawu.

Mavonelo lawa ya thlele ya vuriwa hi Holoby eka Motsoaledi, loyi a nga vula leswaku mapfhumba yo hambana lawa ya nga kona endzeni na le handle ya Operation Fiela ya fambisiwa hi ndzawulo ya pfuna vaaki.

“Hi fambisa misingiriko yo fana ni Operation Fiela eka ndzawulo ya hina. A hi mhaka yintshwa kumbe yo hlawuleka.”

U tlhele a bakanyela ekule mavonelo ya leswaku vahlapfa a va khomiwa kumbe ku pfuniwa ku fana eka miako ya vatshunguri ya vaaki.

“Xivangelo xa ku hi va na nhlayo yo tala ya vanhu lava nga eka tiARV i mhaka ya leswaku hi tshungula vanhu ku fana laha tikweni swi nga ri na mhaka leswaku va huma kwihi... handle ka mavabyi yo fana na ku cinciwa ka tinsu leswi ku nga mavabyi yo hlawuleka.”

Eka ntirho wa yena, Holoby eka Dlamini u vurile leswaku Ndzawulo yi dyondze tidyo-ndzo to tala eka misingiriko leyi.

“Swa antswa hikuva mfumo wu tirhisana swin'we,” u vurile.

Eka nkarhi lowu nga hundza vaaki va kombele mfumo ku ri wu ngenenelela na ku tiyisa xandla eka tinsulawo.

“Sweswi loko hi hoxa xandla, ha soriwa,” u vurile, a engetela a vula leswaku mfumo wu ta hoxa xandla ku fana eka hinkwavo lava tshovaka nawu, ku nga va muakatiko wa Afrika-Dzonga kumbe vahlapfa.

Yimisa ku rhumela mahungu ya swa masangu no xanisa hi inthanete

*Samona Naidu



Thekinoloji na ku kula ka tipulatifomo ta vuhangalasi bya mahungu to fana ni Facebook, MiXit, WhatsApp, na ku rhumela mahungu hi nkarhi walowo, mahungu, tivhidiyo na YouTube swi nciwe leswi vana va vulavulaka hi swona, na leswi vona va nga xiswona.

Eka tipulatifomo leti vana va vulavula ni tintangha ta vona ku suka eka swivandla swo hambana swa tiko na matiko ya misava. Loko tipulatifomo leti ti pfulela vana misava leyintshwa, ku na switandzhaku na makhombo. Vanhu vo tala va tirhisa tipulatifomo leti ku endla vugevenga, ku hlasela vatirhisi lava nga ehleketeriki nchumu na ku va xanisa. Misingiriko leyi ya vugevenga yi tiviwa tanihi nxaniso eka inthanete, ku rhumela mahungu ya swa masangu, kumbe ku xupula hi inthanete.

Ndzawulo ya Vululami na Vutirheli bya Vululamisi eka masikunyana lawa ya hundzeke yi rhurhele vadyondzi vo ringana 500 ku suka eka swikolo swa Free State ku engetela vutivi hi nxaniso ka inthanete na ku rhumela mahungu ya swa masangu, na ku nawu wu tirhana na timhaka leti njhani. Vadyondzi va dyondzisiwile hi vukorhokeri bya vululami lebyi kumekaka eka lava xanisiwaka eka inthanete na ku rhumela mahungu ya swa masangu, ku fana na ku kuma papila ra nsirhelelo ku suka ekhoto ku ya eka munhu loyi a endlaka vugevenga. Papila ra nsirhelelo ri ku pfuna tanihi muxanisiwa ku herisa ku xanisiwa. Munhu loyi a nga landzeleriki papila ra nsirhelelo a nga voniwa nandzu.

Lerato Morutle, mudyondzi loyi a ngenenelele eka ku lemukisa, u vule leswaku u dyondzile leswaku minxaniso hi inthanete na mahungu ya masangu i nandzu lowu faneleke ku mangariwa.

“Tanihi vadyondzi hi fanele hi tiyisisa leswaku hi tirhisa inthanete ku endla vulavisi eka mintirho ya xikolo ntse-na,” u vurile.

Mudyondzi wun'wana, Tseki Mpolokeng, u vurile leswaku riqingho ra le nyongeni a ri fanelanga ku tirhisiwa ku rhumela mahungu ya swa masangu.

“A ndzi nga swi tivi leswaku ku avelana na ku hundzisa tivhidiyo ta swa masangu na swifaniso leswi nga rhumeriwa eka mina hi wun'wana swi ndzi endlaka ndzi va ni nandzu wa ku rhumela swa masangu hi

inthanete kumbe nxaniso hi inthanete,” u vurile.

Mufambisi wa Huvo ya Vana, Pritima Osman, u tsundzuxile leswaku swa antswa ku va u nga hlamuli eka muxaka lowu wa tiphositi kumbe mahungu eka tiqingho kumbe eka tipulatifomo ta vuhangalasi bya mahungu ya vanhu.

“Loko munhu a ku chavisela, a ku rhumela mahungu lawa ya nga ya xihundla eka wena na kona ya ku endlaka ku ri u nga hlayiseki, kuma munhu lonkulu kumbe u mangala emaphoriseni hi nkarhi walowo.”

Loko ku xanisiwa hi inthanete ku humelela exikolweni kumbe ekholichini, munhu yaloye u fanele a mangariwa eka mudyondzisi.

Vatswari va fanele va langutisisa swikombiso leswi landzelaka, matitwelo, tidyondzo na mahanyelo ya muxanisiwa:

- **Swikombiso swa matitwelo:** N'wana wa wena u va ekule kumbe a va na tingana, a kombisa ku va a ri na ntshikilelo, a hatla ku hlundzuka kumbe a nga tshamiseki, a kombisa ku tshama a hlundzukele.
- **Swikombiso eka tidyondzo:** N'wana wa wena a nga lavi ku ya exikolweni, u tshama a ri ni milandzu exikolweni, wa xwa, a nga ha tsaki hi xikolo na ku va a nga tirhi kahle.
- **Swikombiso swa mahanyelo:** N'wana wa wena u tshika ku tirhisa khomphyutara, u ncica maetlelelo na ku hahama, a nga lavi ku ngenenelela eka misingiriko leyi a yi rhandza, wa ti vavisa, u ringeta kumbe ku xungeta ku tisunga, na ku hatla a ncica vanghana.

N'wana wa wena na yena a nga va a kha a xanisa van'wana eka inthanete. Leswi hi swona swikombiso swa kona leswi u nga swi langutelaka:

- N'wana u tshika ku tirhisa khomphyutara kumbe ku tima xikirini loko un'wana a ri ekusuhi.
- N'wana u tikomba a nga tshamiseki kumbe a nga ni ku rhula loko a tirhisa khomphyutara kumbe riqingho ra le nyongeni.
- N'wana u teka nkarhi wo tala a ri eka khomphyutara, naswona wa hlundzuka loko a hunguteriwa kumbe loko a tekeriwa riqingho ra le nyongeni kumbe kho-mphyutara.

*** Samona Naidu u tirha eka Ndzawulo ya Vululami na Vutirheli bya Vululamisi.**

XANA KU XANISA HI INTHANETE I NCINI?

Ku xanisa vanhu hi inthanete i ku hlupha loku humelelela hi ku tirhisa switirhisiwa swa xitroniki swo fana ni tiqingho ta le nyongeni, khomphyutara kumbe tithebulete na le ka tisayiti ta vuhlanganisi ta vanhu, hi mahungu kumbe mahungu ya ku rhumeriwa hi ku hatlisa kumbe ku chata. Swi humelela hi ndlela yo vavisa matitwelo kumbe mahungu yo vavisa, ku hlekula kumbe swifaniso swa vuhava, tivhidiyo kumbe tiimeyili leti averiwaka kumbe ku posiwa eka swivandla leswi na ku twisa vanhu ku vava.

XANA INCINI KU RHUMELA MAHUNGU YA SWA MASANGU?

Ku rhumela mahungu ya swa masangu hi loko swifaniso kumbe tivhidiyo ta vanhu lava nga ambalangiki kumbe va nga ambalagiki va helelela na mahungu lawa ya fambelenaka na swa masangu ya rhumeriwa hi riqingho ra le nyongeni hi ku chata kumbe hi mahungu.

Tinxaka leti ta mahungu ti nga katsiwa ka timhaka ta phonogirafi eka vana ngopfungopfu loko tincede ti ngenelerisiwile.

HOXA XANDLA EKA KU HERISA KU XANISA HI INTHANETE KUMBE MAHUNGU YA SWA

- Vatswari va hlohloteriwa ku hoxa xandla na ku tiva hi tinxaka ta tithekinoloji na tipulatifomo ta vuhlanganisi bya vanhu leti tirhisiwaka hi vana na ku languta leswi nga ndzeni leswi va rhumelenaka swona.
- A hi heriseni ku xanisiwa hi inthanete kumbe ku rhumeriwa ka mahungu ya swa masangu! Mangala un'wana na un'wana loyi u n'wi ehleketelelela ku va muendli wa swo xanisa hi inthanete kumbe hi ku rhumela mahungu ya masangu eka tinomboro leti nga laha hansi.



XANA U NGA KUMA MPFUNO KUMBE KU MANGALA KU XANISA HI INTHANETE KUMBE HI KU RHUMELA MAHUNGU YA MASANGU KWIHI?

- Bela riqingho eka Nomboro ya Childline eka: 080 005 5555
- Bela riqingho eka Nomboro ya Lifeline eka: 011 728 1347
- Mangala milandzu eka Vukorhokeri bya Maphorisa ya Afrika-Dzonga eka: 0111 kumbe 086 001 0111